

Осъзнавайки, че устойчивото екологично развитие е целта на всички наши действия,

Съзнавайки, че доминиращият икономически модел, базиран на свръхконсумация, е опустошителен за околната среда и здравето на хората,

Решени да се борим за защита на нашата планета и нейните ресурси за настоящите и бъдещите поколения,

Ние, новите зелени политици и активисти от България, Македония и Сърбия, представляващи политическа партия ДОМ - Македония и политическа партия Зелените - членове на Европейската зелена партия, както и политическа партия Сръбски зелени и Зелената партия на Сърбия, и неправителствени организации от трите страни,

публикуваме тази

Декларация за устойчиво бъдеще чрез зелена икономика в Югоизточна Европа

и призоваваме националните и местните правителства, останалите политически партии, гражданското общество и международните организации, работещи в нашия регион, да се ангажират с нея и да предприемат действия за прилагането ѝ.

Предизвикателствата на днешния ден

Изправени сме пред извънредни предизвикателства пред човечеството и екосистемите, които оказват влияние върху нашия регион, Европа и съвременния свят: изменението на климата, загубата на биологично разнообразие и изчерпването на ресурсите. Тези предизвикателства подкопават благосъстоянието на обществото, създават различия и конфликти, принуждават милиони хора да напуснат родните си места в търсене на по-благоприятен и по-здравословен живот. Всичко това е резултат от съществуващия неустойчив икономически модел, базиран на масовото потребление и неограничената експлоатация на природните ресурси. Ала нашата естествена среда има своите граници. Затова ние трябва спешно да ускорим прехода към ефикасни и устойчиви решения за промяна на този модел. Прогресивните страни и региони вече разпознаха опасността и започнаха работа за трансформация на икономиките си. Организацията на обединените нации прие споразумение за климатичните промени и определи Цели за устойчиво развитие. Европейският съюз вече оформя нов законодателен пакет за кръговата икономика. Страни като Коста Рика и Исландия вече се захранват със 100% възобновяема енергия. Много от местните власти, търговски камари, малките и средните предприятия и други участници преминават към по-устойчиви и ефективни модели на функциониране.

За съжаление страните от Южна и Източна Европа не са сред лидерите в прехода към кръгова икономика въз основа на устойчивото развитие като важна рамка за успешно развитие на нашите общества. Това е начинът, по който ние, новите зелени политици от България, Македония и Сърбия, се борим за повишаване на информираността на хората и общностите и призоваваме нашите правителства да действат решително за засилване и ускоряване на прехода към зелена икономика в нашите страни.

Сложните и взаимосвързани проблеми

Зелената икономика има огромен потенциал за разкриване на нови работни места и преодоляване на икономическата криза, като в същото време предпазва околната среда и предлага нови възможности за социално уязвимите групи. Има обаче много препятствия, които трябва да се преодолеят в следващите няколко години.

Проблемите, които стоят пред нас, са икономически, екологични и социални. Въпросът, който се откроява и който ние трябва да решим най-напред, е неадекватното законодателство и слабото прилагане на законите за опазване на околната среда.

Някои от икономическите проблеми, пред които сме изправени, включват: висока интензивност на енергийното потребление в промишлеността; монополи и олигархични структури, които пречат на свободния пазар и спъват развитието на малкия и средния бизнес; слабо развито биологично производство в областта на селското стопанство; лошо управление на отпадъците; липса на първично и вторично разделяне на отпадъците и ниски нива на рециклиране; слабо развита инфраструктура за екотуризъм и недостатъчно използване на възобновяеми ресурси. Налице са добри примери за малки и средни предприятия, които успешно използват моделите на зелената и кръговата икономика, но те са пренебрегнати и не са добре известни на обществеността. Структурните, кохезионните и предприемаческите фондове от ЕС, както и инвестиционното финансиране от международни и частни финансови институции, не помагат много за промяната на икономическите парадигми в посока зелена, устойчива и справедлива икономика - и в много случаи ускоряват съществуващите проблеми.

Красиво е природното наследство на Балканския регион, но ние го разрушаваме изключително бързо. Интензивното използване на изкопаеми горива замърсява въздуха, отпадъците замърсяват водните ресурси, пестициди и ГМО унищожават земята ни. Нашият регион има невероятни национални паркове, които обаче не са добре стопанисвани. Не съществува систематичен контрол върху замърсителите, липсват съвместно изградени стратегии и планове за действие за намаляване на натиска върху природата.

Социалните фактори са много важни за развитието на зелената икономика. Голям брой млади и образовани хора напускат региона на Балканите поради лошите икономически и социални условия. Икономическият растеж и създаването на нови работни места често се разглежда отделно от социални грижи, инфраструктурата за хора с увреждания, перспективите за хората с различна сексуална ориентация. Страните ни се борят с високи нива на корупция, липса на върховенство на закона, влошена свободата на словото, които възпрепятстват устойчивото развитие на икономиката.

Решения на зелената икономика за екологично устойчиво развитие

С цел засилване на зелената икономика е нужно да се разработи ново законодателство и да се адаптира вече съществуващото.

Новите зелени политици и активисти на гражданското общество от Балканите предлагат съвместното изграждане на национални и регионални стратегии за насърчаване на зелената

икономика, основани на подхода на активното участие, придружени от детайлни планове за действие и конкретни бюджети.

Нужно е да бъдат приложени икономически инструменти за насърчаване на алтернативите на зелена икономика, които целят стимулиране на потребителите - например субсидии, данъци, грантове, заеми.

С такива икономически инструменти обществата следва да подкрепят създаването на зелени работни места в различни сектори, като например: използване на възобновяеми енергийни източници и енергийна ефективност; екологичен дизайн на опаковките; екотуризъм; биологични храни и напитки; органични медицински и козметични продукти; сгради от естествени материали и нулевоенергийни сгради; интелигентни технологии, системи за ефективно използване и съхранение на ресурсите; зелена инфраструктура; управление на отпадъците; устойчив транспорт.

Зелената икономика е местна и регионална икономика, която изисква сближаване и единно действие. Ние настояваме за активно включване на всички уязвими групи, както и интегриране на перспективата на равенството между половете, създаване на качествени шансове за младите и образовани хора във всички области на политиките, регулациите и действията от страна на вземащите решения.

Просперитетът на нашите страни се нуждае от повече иновации и воля, за да се намерят и насърчат нови решения и нови, по-екологични технологии.

За целите на подпомагането на прилагането на новото законодателство и съответните икономически инструменти са нужни трансфер на знания, гражданско и формалното образование, насърчаване на зелените разбирания и икономически решения: в училищата и университетите, както и в търговските камари, работническите съюзи, средствата за масова информация.

Зелените започнахме регионално сътрудничество на Балканиките по тези въпроси преди много години. Днес ние призоваваме всички други, вземащи решения и заинтересовани страни да се присъединят към нас и да работим заедно за този важен преход. Нямаме повече време за губене!

Скопие, 17 октомври 2016